

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Tudományos svindli.

(—α.) A magyar közvéleményt még mindig élénken foglalkoztatja az egyetemi botrány ügye a Marcali—Singer-féle szigorlat dolga, mely most elég világosan áll a közvélemény előtt. Az egyetemi tanács által hozott ítélet indokolását még nem tették ugyan közzé, de a közölt adatokból már konstatálni lehet aényt, hogy Marcali előre »tájékoztatta« Singert a szigorlaton hozzá intézendő kérdésekről, melyeket ez Mikó nevű instruktorával közölt kétségkívül azért, hogy különösen ezekre a kérdésekre készítse őt elő. Singernek differenciája támadt instruktorával a honorárium miatt, sőt mint Singer nyilatkozatából kitűnik, perre is került a dolog s az instruktor a honorárium elmaradása felett való haragjában úgy állott bosszút nem jól fizető tanítványán, hogy elbeszélte a dolgot Göröcsöniéknek, kik aztán még a szigorlat előtt közjegyzői okiratba foglalták az instruktortól hallottakat.

Az eddig nyilvánosságra jutott közlések szerint ez a tényállás, melyet most már néhányan a liberális lapok közül is konstatálnak. Savanyu képpel vallják be, hogy így állván a dolog, bizony az ité-

let csakugyan enyhe s azt a szegényt, amit ez a szegény Marcali tanárta hozott, nem lehet lemosni semmiféle szappannal.

Ez az adat megvilágítja a forrását annak a bántó felületességnek, amely Magyarországon még az ugynevezett szigoruan tudományos körökben is otthonos, inficiálja még a tudományos Akadémia által pályadíjjal kitüntetett munkákat is, a hírlapok útján pedig valóságos megméltelyezi az egész magyar intelligenciát, melynek legalább is 90 százaléka hírlapokból, meg holmi selejtes folyóiratokból szedi »tudományos« táplálékát.

Ehhez a szörnyű felületességhez igen sokszor hozzájárul a rosszakarat is. Például a szociológusok ismert folyóiratának a Huszadik Századnak ugyszólván minden cikke hemzseg a hazugságoktól és ferditésektől. A napilapoknak felületességéből eredő tévedéseit és rosszakaratu ferditéseit pedig még csak figyelemmel kísérni is lehetetlen.

Hogy messzire ne menjünk, ime a szabadkőművesek új napnapja a Világ a mostani római magyar ünnepek alkalmból nekiront fünek-fának, a muzeum igazgatójának Szalay Imrének, aki szintén részt vett az ünnepélyen, Fraknóinak,

aki a Szilveszter szobrot állította, Széchenyi Béla grófnak a koronaörnek és hallatlan perfidiával kétségbe vonja a magyar szent korona valódiságát is, sőt ezt a vakmerő rágalmat úgy tünteti fel, mint a tudomány álláspontját. Volt már régészeink közt szabadkőműves-nagymester is — Pulszky Ferenc, ma is van közöttünk szabadkőműves több is, de egynek sem jutott soha eszébe sem csak kételkedni is szent koronánk valódisága felett, sehol a tudományos irodalomban egy sort sem tudnak felmutatni róla s ime a magyar nemzet legszentebb kincséről, állami függetlenségünk szimbolumáról, alkotmányunk, jogaink kilenc százados forrásáról így mernek beszélni! Ezt is megérte immár a magyar s a magyar intelligencia soraiból sajnos akad nem egy, akinek oly szánandó a felületessége, hogy balek módjára hitelt ad az ilyen tendenciózus hazugságnak, szabadkőműves manővernek.

Vagy hogy közelebbi példát bozzunk: Ágoston Péter, Várady Zsigmond és társaik könyvekben és szónoklatokban hirdetik, hogy az egyházi vagyont a főpapok azért kapták, hogy bandériumokat állítsanak. Ennek a köteleességnek ma

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ezredes szerelme.

Irta: Bert Sanders.

Senkise tudta, hogy Lefflerné jelentékeny jövedelmeit milyen forrásból meríti. Az elhalt férje nem volt vagyonos, hátrahagyott öröksége alig jöhetett számításba és az idők folyamán egy jóakaró rokon végrendeletével se szaporodott.

Legközelebbi ismerősei és bizalmas barátai körében tett ugyan célzásokat bizonyos »Délafrikai részvényekről«, de ha e tekintetben közelebbi felvilágosításokkal ostromolták, rendszerint nevetve kitért a sokatmondó kijelentéssel, hogy üzleti ügyeiről elvből nem közölhet semmiféle részleteket.

Sokkal naivabbnak, elégedettebbnek és leányosabbnak látszott, semhogy számokkal, vagy gyakorlati dolgokkal foglalkozzék. Egészen beleült szines szalonjába a törékeny csecsebecsék és a kalitkákban vigan csicsérgő és ugrádozó kanári madarak köze. Halványrózsás arcszine, gyöngéd kék szemei és előkelő izléssel választott toalettjei is azt bizonyították, hogy urnőjüknek semmi érve sincs a gazdasági ügyek iránt.

Remek kis villája, kitűnő bora: és könnyű szép fogatja általános feltűnést keltettek. Rosszat azonban senkise mondhatott róla és szerény, szende megjelenésével még a rágalmat is elnémitotta.

Természetes, hogy a bájos, szép özvegy körül valóságos udvar csoportosult, de imádói közül a legbuzgóbb mégis csak Brattborg ezredes volt, ami nem kis feltűnést keltett.

Az ezredes már ötven éven túl volt, de sokkal fiatalabbnak látszott, amit egészséges szervezetén kívül, az ügyes szabójának és derékfűzőjének köszönhetett leginkább. Ezredesi rangját az amerikai hadseregben szerezte, de ezzel sohasem kérkedett ismerősei körében; ezt ő egyszerűen mellékkörülménynek tartotta, ezek pedig társalgás közben, rendszerint unalmasak szoktak lenni. Az ezredes igyekezett finom tapintatát minden alkalommal megővni.

Pedig temérdek gond nyomta a vállát, melyről környezetének és barátainak sejtelme sem volt. Lakása nem volt olyan pazar berendezésű, mint általában hitték, sőt gyakran változtatta minden bejelentés nélkül, hogy nyomára ne akadhasanak. Rendszerint valamely félreeső utcában, a harmadik emeleten egy hónapos szobából álló legénylakást bérelt, kiszolgálással együtt. Szivart nem szitt, mert a pipázás kevesebbe került és mindig későn kelt,

hogy délig ne kelljen a reggelire is pénzt költeni. De mert mindezek ellenére meglehetősen sok pénzre volt szüksége, kénytelen volt azt valami módon megszerezni. Hogy honnan szerezte, azt sohasem árulta el.

A város középpontjában volt egy Svanden nevű jóakaró, előzékeny urnak általános irodája, ahol az anyagiag megszorult fiatalemberek, jó kezesekkel biztosított váltók alapján, szerény kamatokért kölcsönöket kaphattak. Ezeket a kölcsönkérő klienseket az ezredes ur toborozta, mely fáradságáért Svandertől bizonyos províziót kapott, a hálás fiatalemberek pedig rendszerint ebédre hívták meg.

Svander ur igen elismerőleg nyilatkozott az ezredes kitűnő tapintatáról, amit az ezredes ur lekötöztetett, önelégült mosollyal fogadott és alkalomszerűleg egy-egy jó szivart is kért ráadásul. Emelett pedig nagyon büszke volt üzleti képességeire...

Mikor azonban a bájos Lefflernével megismerkedett, feltámadt benne a remény, hogy végre »nyugalomba helyezheti magát«. A szép özvegy pedig bátoritgatta szeretetre méltó modorával és tüzes tekintetével ellenálthatatlan varázsával.

A tapasztalt harcos megedzett szívósságával és bátorságával ostromolta a fiatal özvegy szivét. Színházi jegyekkel, virágokkal és min-

Tavaszi értesítő

Szíves tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim

megérkeztek és azok üzletemben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehetem a fővárossalsi.

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA

női kalap különlegességi üzlete
 NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
 TELEFON 130. TELEFON 130.

nem tesznek eleget: ergó el kell venni. Pedig: a magyar egyházi vagyon javarészt Szt. István és Szt. László korából származik. A bandériumokat pedig — Róbert Károly hozta be — vagy 300 évvel később. Az nekik mindegy. Hallgatóik közt nem tételeznek fel annyi tudományosságot sem, amennyit egy iskolai kézikönyv nyújt.

A rosszakaratot, ferdítést, hazugságot nem lehet kiküszöbölni semmiféle alapos készütséggel — az igaz. De ha intelligenciánk nem lenne olyan szánandóan felületes, akkor nem találna olyan könnyen hitelre az a hazugság és ferdítés. A Marczali-féle leleplezésnek pedig lesz talán, reméljük annyi haszna, hogy meggátolja a tudományos felületességnek az eddigi ijesztő arányokban való terjedését.

Koczurek kegyemet kapott. A király megkegyelmezett Koczurek plébánosnak, akit annak idején a Kuria elítélt. Koczurek plébános tudvalevőleg arra a törvényesen megengedett dologra hívta föl híveit, hogy a polgári kötés alkalmával a házassági anyakönyv aláírását tagadják meg. Ebben két bírói fórum nem talált büntetendő cselekményt, de a Kuriának egy tanácsa Bernáth Géza elnökle alatt a hitét védelmező plébánost 15 napi fogházra ítélte. Az ítélet országos felháborodást keltett; a néppárti képviselők valamennyien nyílt levélben megismételték ugyanazt a felhívást, melyért Koczureket elítélték; még csak kísérletet sem tettek, hogy ellenük is megindítsák a bünvádi eljárást. A hirhedt tanácselnöke, Bernáth Géza, aki kuriai elnökségre aspirált, ettől a reménységtől végkép elesett s jónak látta nyugalomba vonulni. Koczurek ügyében pedig a helytelen ítéletet most korrigálta a királyi kegyelem, a

mennyiben a jogilag semmiképpen helyt nem álló ítéletben kiszabott fogházbüntetést elengedte. Azt az ítéletet, melyet ő felsége a király nevében rosszul hoztak meg, az igazságnak megfelelőleg kiigazította maga ő felsége, a király.

A politikai helyzet.

Harc a jelöltek körül.

Választási mozgalmak.

A háromnapos minisztertanács teljes eredménytelenséggel végződött, mert a hivatalos jelölések dolgában sehogy se tudtak megegyezni. Az általános választójog híveit Tiszák ki akarják egészen szorítani a jelöltek közül, ami miatt Khuen nem járul hozzá a Perczel Dezső elnökle alatt működő végrehajtó-bizottság listájához. De nem tudtak megálapodni még a közös költségvetés dolgában sem s éppen ezért hagyta itt Lukács László a minisztertanácsot már az első nap s nem törődött azzal, hogy mit végezzenek. Lukács nem is akar Bécsbe menni s ezért volt kénytelen Khuen a csütörtökre kitűzött közös minisztertanács elhalasztását kérni.

Apponyi jelöltsége Egerben.

Az egri egyesült ellenzék megállapodott, hogy Babocsay Sándor és Szederkényi Nándor jelöltek visszalépnek és Apponyi Albert grófot kérik fel a jelöltség elfogadására. Legközelebb nagy küldöttséget menesztenek Apponyihoz, hogy felajánlják neki az egri mandátumot.

Tisza agitál.

Gróf Tisza István Molnár Viktornak, az olaszliszka kerület munkapárti jelöltjének programbeszéde alkalmából Sárospatakra érkezik és beszédet fog mondani. Tisza István gróf Sárospatakon Windischgrätz Lajos herceg vendége lesz.

Tisza gróf Sárospatakról aznap különvonnattal S.-A. Ujhelybe megy, ahol Kazy államtitkár mellett fog szónokolni.

Az elmaradt közös minisztertanács!

Hint a Bud. Tud. jelenti, a közös minisztertanácsot, amelyet eredetileg csütörtökre terveztek, a jövő hét első napjaiban fogják megtartani Bécsben.

Tisza Khuennél.

Gróf Tisza István ma délelőtt 11 órakor meglátogatta gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt és háromnegyed óra hosszat tanácskozott vele.

A hivatalos jelöltek.

A Bud. Tud. jelenti: A munkapárt végrehajtó bizottsága nagyjából elkészült a hivatalos jelölésekkel. Eddig 340 kerületben állított jelölteket a párt.

A bizottság azonban még folytatja üléseit és esetleg a többi kerületekben is állít jelölteket. A hivatalos jelöltek névsorát nem publikálják.

A széplaki véres eset.

A vasárnapi választási mozgalmak bejárták az egész országot s mindenütt nagy meglepetést okoztak. A nemzeti munkapárt jelöltjei egy nap alatt még egyetlen egy helyen sem jártak annyi kudarccal, mint vasárnap jártak a biharmegyeiek. Különösen nagy felütést keltett a széplaki véres eset, melyben mind a két párt egyformán kívánja, hogy a történetek előidézőit felelősségre vonják. A vizsgálatot úgy a fősolgabírótság, mint a csendőrség nagy apparátussal folytatja. A hatóságoknak segítségére vannak a pártok vezeterei, akiknek mindenike a másik párt tagjait okolja.

Széplakon minden csendes. A községben

dentéle színű és alaku keztyűkkel lepte meg. Es a kájos teremtés nyájas mosolyokkal fogadta az apró tigyelmességeket és ha néhanéha pazarlásáért meg is korholta, ezt annyi szeretetreméltósággal, lekötözött gyöngédséggel cselekedte hogy az ezredes biztató jelnek tekinthette a jövőre nézve.

— Tulságosan elkényesztet, kedves ezredes ur, — így szólt egy napon, mikor megint gyönyörű csokorral lepte meg imádója. Igazán elhomályosítja legbuzgóbb udvarlóimat is.

Az ezredes öntelten azt igyekezett feltüntetni, hogy az ilyen apróságok beszerzéséhez szükséges pénz nála csak jelentéktelen dolog, sőt vakmerőségében fényes anyagi helyzetére is tett némi célzásokat. Mikor távozáskor bucsuzóul kezét nyújtott, a kis baba biztatóan mosolygott felé.

Másnap délelőtt ar ezredes meglátogatta jó barátját és pártfogóját, Svander urat.

— Kedves uram, óhajtanám ma szívességet a saját számlámra igénybe venni, nagyon lekötölné, ha egy kis előleggel megtisztelné . . .

— Nem hiszem, hogy e tekintetben rendelkezésére állhatnánk, hiszen mindig pontosan kifizették provizióját. Ha klienst szállít, rögtön folyósítjuk megilltő százalékát.

— De most épen nincs kliensem, —

mondta ingerülten az ezredes. — Egy ideig legyenek olyan türelemmel, mint én. Nézze, csak csekélységről van szó . . .

Azután bizalmas hangon folytatta:

— Tudniilik jeg, ben jegyben járok. Meny-asszonyom nagyon gazdag, a onban nevét, állását és egyéb részleteket most nem árulhatom el. Reményem, hogy az egész ügyet minél előbb eredményre juttathatom.

— Ezer bocsánat, — mondta udvariasan Svander, de én az üzletnek csak alkalmazottja vagyok, ugyszólván üzletvezetője. Tudom, hogy ön ebben kételkedni fog, de biztosítom, hogy az üzlet valódi tulajdonosa ebben a tekintetben határozottan köszívű.

Eközben a könyvelő kijött az irodából és valamit sugott Svander fülébe, azután ismét eltávozott.

Mikor a két ur magára maradt, Svander folytatta:

— Sajátságos, hogy a tulajdonos, akiről az imént beszéltem, éppen most jött z üzletbe. Megkísérlem, hátha tehetek valamit az ön érdekében.

Ezzel elsiertett és a mély gondokba merült ezredes magára hagyta, aki meg volt győződve, hogy biztosan megnyerheti a szép özvegy kegyét, ha ebben a beállott pénzhány meg nem akadályozza. Unalmát elüzendő, ira-

tokat szedett elő zsebeiből. Csupa kitizetetlen számlák voltak azon ajándékokról, melyekkel imádotját elhalmozta.

Rövid idő múlva Svander visszaérkezett és titokzatosan közeledett az ezredeshez.

— Főnököm beszélni óhajt önnel kedves ezredes ur és hogy a meglepetéstől megkiméltsem, bizalmasan tudatom hogy a főnökünk egy bájos szép asszony.

Ezzel az iroda ajtójára mutatott, a szentélyre melyen az ezredes dűzzadó reménnyel belépett.

Megfagyott ajkain a szó . . . alig hitt a szemeinek, mert az irodában Lefflerné várta bájos mosolyával.

— Igazán sajnálom ezredes ur, hogy elvből nem lehetünk szolgálatára, — így szólott száraz, üzleti hangon. — Annál kevésbbé, mert személyében nem találunk elég biztosítékot.

Az ezredes szónélkül, hirtelen távozott és elhatározta, hogy pazarló hajlamait ezentul jobban megfékezi.

A szép özvegy csinos fogatán visszatért a villájába, öltözéket változtatott. és egy premierre sietett, melynek belépőjegyét magelőző napon kapta az ezredesről ajándékba . . .

És tovább rendezte szívesen keresett, előkelő estélyeit, melyeken azonban Brattborg ezredes soha sem jelent meg többé . . .

Tisz-elettel

WÉBER TESTVÉREK
Nagyvárad. Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármás pénzszekrény eladó.

ÉRTESSÍTÉS!

Üzletünk átalakítása végett az összes

áruinkat, ugymint: **blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,**

gyermek ruhák

s egyéb cikkeket e hó végéig

minden elfogadható árban áru-

sitjuk.

már nyoma sincs a vasárnap történt izgalmas dolgoknak. A lakosság lecsendesedett, csak egyes körökben tárgyalják még a programbeszéd megakadályozását. A csendőrség részéről kiküldött hadnagy megvizsgáltatta a csendőröket is orvosilag és megállapították, hogy súlyosabb sérülést egyáltalán nem kapott senki. A csendőrség részéről vezetett vizsgálat eddigi adatai szerint a csendőrmester jogosan használta a fegyverét, mert előbb a tömeg bántalmazta őket.

Különbö az ügyből kifolyólag Szathmári Mór a kerület volt képviselője a belügyminiszteriumban is járt és ott jelentést tett a történekről s kérte a legszigorubb vizsgálat megindítását, amit a belügyminiszter is elrendelt.

Az eddigi vizsgálat bár pozitívumot nem tudott megállapítani, mégis a vizsgálat adataiból arra lehet következtetni, hogy a széplakiak előre készültek a tüntetésre, hogy a dolog annyira fajult, hogy a csendőrség fegyverét használta, az részt a bályoki eseményeknek, részt pedig a pillanatnyi elragadtatásnak tulajdonítható.

A sebesülteket tegnap megvizsgálták. Bálint Sándor, akit keresztül lőtt a csendőrmester, reggel határozottan jobban érezte magát, a láza elmúlt és sebé tiszta volt. A délután folyamán azonban láz fogta el s állapota annyira aggasztóvá vált, hogy Havas járási orvos Margittáról kiutazott hozzá. A jelek a sebláz beálltát jósolták, mely föltétlen halált fog hozni.

A másik sebesült, akinek az állát roncsolta szét a csendőrgolyó, tegnap személyesen ment be Margittára az orvoshoz. Ennek az állapota még igen kedvező volt, azonban az orvos föltétlen nyugalmat ajánlott, mert a sebláz itt sincs kizárva.

A Rokszin-ügy.

A tegnapi napot szintén tanukihallgatások foglalták le.

Pakala Tamás gör. keleti esperes volt az első tanu. Előadja, hogy a vizsgálat idején, mint dr Rokszin György rokona és jó barátja, elment Szokoly Tamás ügyvédhez, hogy általa felkérje Herman Aladár vizsgálóbíró a vizsgálat igazságos, lelkiismeretes és méltányos vezetésére. Erre őt sem Rokszin, sem más nem szólította fel, amit tett, önként tette, tisztán rokoni és baráti szeretetből. Szokoly Tamás azonban minden közbenjárást elutasított magától. Vallomására esküt tett.

Dr **Berkovits Ferenc** ügyvéd a 9000 és 15000 koronás váltók körülményeire nézve nyilatkozott. Előadja, hogy, mint Szikszay Lajos nagyszalontai ügyvéd helyettese, ő csatolta be a fenti váltókat az iratokhoz.

Marian Emil törvényszéki írnok arra tesz vallomást, hogy id. Porumb Nesztort látta megfordulni Barb járásbíró hivatalos helyiségében, amit azonban Porumb tagad.

Igen érdekes **Urgye József** vallomása. Urgye Porumb Kornél kocsisa volt és 1907. augusztus 1-én ő vitte be Nagyszalontára Porumb Kornélt, akinek akkor a takarékpénztárban volt dolga. Előbb azonban dr Rokszin György lakására mentek. Később, mikor már Porumb Kornél sikkasztásért Nagyváradon be volt zárva, sorsa újra összehozta régi gazdájával. T. i. ő is a fogházban bérelt lakást. Itt számtalanszor elbeszélgetett Porumb Kornéllal, aki nagyon szerette őt és meg is ígérte neki, hogy ne féljen ha kiszabadulnak, újra megfogadja kocsisának.

Lőrincz Aron tanu dr Porumb Nesztort egyik állítását nullificálta. Dr Porumb Nesztort ugyanis azt adta elő vallomásában, dr Rokszin

György jellemét megvilágítandó, hogy Lőrincz Aron felkereste őt és megbizta egy becsület-sértési per vitelével, melyet Rokszin egy stiklije folytán egy izben már elvesztett. Ez a stikli pedig az volt, hogy Rokszin egy jegyzőkönyvet az iratok közül ellopott. Lőrincz Aron határozottan tagadja, hogy a lopásról említést tett volna. ezt Porumbnak sohasem monddta.

A törvényszék ezután a kérdéses per irataiból megállapítja, hogy jegyzőkönyv azokból soha el nem vett.

Tanu vallomására esküt tett.

Dr **Békési Gyula** ügyvéd jelentéktelen vallomást tett.

Dr **Fássy Lajos** tb. megyei főügyész előadja, hogy egy alkalommal a törvényszéki pertárban ő és Rokszin egytt nézték a hamisított váltókat és vizsgálták a meghamisított dátumot.

Faum Traján tulcai segédjegyző igen fontos vallomást tett. Előadja, hogy Nagyszalontán, Haczagán Péter borbély üzletében neki kijelentette dr Gál Pál, Rokszin ügyvéd-jelöltje, hogy látta mikor Rokszin tantatórló szeszszel kivette a váltókból a dátumot.

Dr **Fényes Ödön** védő kérdésére előadja, hogy id. Porumb Nesztort, aki a napokban öngyilkos lett, mindig ideges, elmebajos nőnek ismerte, aki maga körül nem tűrt senkit és egy alkalommal magát a jegyzőt is kikergette lakásából.

Vallomására esküt tett.

Itj. **Porumb Mária** és **Blága György** jelentéktelenül vallottak.

Vajnovszky Vince törvényszéki pertárnok előadja, hogy a 9000 koronás váltó eltűnése elztt kétszer adta ki, ha jól emlékezik, az iratokat Rokszinnak.

Rokszin Aurél gör. keleti lelkész vallomása szintén igen érdekes. Előadja, hogy 1907 május havában Porumb Kornéllal és Rokszin Györggyel együtt sörözött a vendéglőben. Itt Porumb Kornél azt a kijelentést tette, hogy, ha megnyeri a nagy perét, akkor a kávéházi egyháznak 100 forintot adományoz. A perről, tanu szerint Porumb nem tett említést.

Ezután még **Fekete Károly** irodatisztet hallgatták ki. Vallomása jelentéktelen.

A tárgyalást holnap folytatják.

Kortés-nóták.

Látott már ön, nyájas olvasó, virágzó fűzfát? Ha nem, akkor tekintszen körül a kortesköltészet berkeiben s eszébe fog jutni, hogy májusban nyílnak a rózsák — de áprilisban a fűzfák és verseket teremnek. Kortésverseket. Fűzfa-verseket.

Az ellenzéknek könnyű a helyzete. Adva van mindjárt a dallama: a Kossuth-nóta. Mire énekelnek az igazi ellenzéki kortésnótát, ha nem a Kossuth-nóta dallamára? A kormánypártnak ellenben először is dallamot kell keresni. Rendszen a jaj de magas vendég fogadót emlegetik, néhol pedig, kivált a hol egyik-másik Tisza gróf lép fel, előkerül az egykori ellenzéki vezér, az öreg Tisza Kálmán nótája, a mikor még azt hirdették felőle, hogy olyan legény, aki megáll a lábán.

A kormánypárti kortés-nótákból — a melyeket csak nyomtatva látni, de énekelni senki sem mer, ime néhány elretentő szemelvény:

Gondoljunk csak újra
Régi virtusunkra,
Álljunk ismét bátran
A hajduk határán
Éljen Tisza Kálmán!

Ez riadó! A szalontaiaknak csak a régi virtust kell emlegetni s úgy neki lelkesednek a 48-ért, mint annak a rendjel. Ez a vers jó lenne csak egy kicsit másféle célt fog elérni, mint a mi akar.

A másik nagyváradi kortés-nóta lenne. A szerző a Kossuth nótára gondolt s arra a bizonyos üzenetre. No de a munkapárt bajosan hi-vatkozhatik Kossuth üzenetére; nekik Fejérváry generális üzen. Kezdődött tehát a kortés nóta ezzel a sorral:

Ránk üzent a generális.

Itt elfogyott a poézis. Egy rimet, egy jó rimet erre a szóra: generális. Állis, állis . . . ne-lyik szó végződik még állissal? Armális! Kiti-tünő! S megszületett a kortés-kinvers ekképpen:

Ránküzent a generális,
Ne aludjon az armális!

No mert mindenki tudja, hogy az armális részben alszik, részben felébred. A generális rá-üzzenésére felébred. S mit csináljanak a felriasztott armálisok?

Közkatonák kik voltakot,
Ostort, vesztöt ragadjatok.

Az ostor, meg a vessző talán előléptetés lesz a volt közkatonáknak? Hajdan marsalbottal biz-tatták a közlegényeket, most ostorral és bottal. Jó kortésfogás.

A Justh-pártnak is vannak alkalmi Etsedy Al-bertjei. Például Fráter Lorándnak a következő öz-vegy Etsedy-strófában esinálják a népszerűséget:

Fráter Loránd lesz nekünk a követünk
Zászlójához becsületből szegődtünk
Többet ér egy gyönyörű Fráter nóta
Mint az elvszegésért kínált banknóta.

Fráter Loránd Magyarország kedvence
Szép hazánkban szerte hangzik a neve
Hires ember becsületes zászlója
Lelkesedve vigyük hát diadalra.

Fráter Loránd jogot keres a népnek
Kicsit ígér, de nagyon sokat tart meg
Általános választójog harcosa
Ezért jut itt diadalra zászlója.

Fráter Loránd ősi magyar ivadék
Nem jövevény, nem gyülevész zagyalék
Martinuzzy-Rhédey faj hatása
Kezébe jut kerületünk zászlója.

Kemény kézben magasan leng a zászló
Függetlenség a reá írott jelszó
Fráter Loránd elve sohse ingatag
Eljen éljen kiáltuk egyhangulag.

Székelyhidon különben is dul a poézis. Ott már versekben táviratoznak is. Mikor Holló Lajos Félegyházán megkergették, a székelyhídi Justh-párt és a vele elvei fenntartásával egyesült munkapárt a következő Etsedy-strófát küldte a nagy bankférfi-
finak:

Holló Lajos

Félegyháza.

Holló Lajos a magyar nép kedvence,
Szép hazánkba szerte hangzik a neve,
Választójog önálló bank harcosa,
Félegyháza diadalra juttassa
Ezt kívánja Fráter Loránd, Nagy Gyurka.

A »magyar nép kedrencének« bizonyval jó vigasz volt ez a kis hangedli, főleg mikor a ki-váló politikus, Nagy Gyurka nevét is rajta olvas-hatta.

De Molnár Ákos pártja sem lusta. Egy mu-zsikus akarja őket lefőzni? No majd visszamuzsi-kálnak ők neki! Szól pedig a visszahegedülés ek-képpen:

Kortés nóta ihaj-esuhaj de járja
Minden ember mostanóba ezt fujja
Hadd fujja hát minden ember bujába
Negyvennyolc a Magyarország hazája.

Molnár Ákos a mi igaz követünk
Muzsikushoz mi bizony nem szegődünk
Muzsikánál nem lehet szépen mulatni
De a házba lehet azt bevinni.

Ha halljuk a hegedűt megpengeni
Fráter Loránd a szavazókat keresi
Keresheti nagy hü-hóval de hiába
Molnár Ákos a kerület bizalma.

Molnár Ákos kilenc éve követünk
Ha van bajunk tőle mindent kérhetünk
Híres jogász a tövényt is tudja ő
Mert ez a fő s nem a száraz hegedű.

Könnyen lehet nagy céciókat csinálni
De nehezebb mandátumot szerezni
Esz kell oda és kitűnő talentum
Kettő közül Molnár Ákost választom.

Fuvardíjat oszthat Fráter eleget
Kaphat is itt lovat, hámot, szekeret
De szavazót igaz magyart keveset
A választás napján Fráter elmehet!

Hogy a választás napján a jelöltek közül ki
megy el az nem bizonyos. Csak egy bizonyos: fel-
tétlenül elmehet a választás napján minden kortes-
versfaragó. S mint a mellékelt versek mutatják:
nem lesz nagy kár értük. Minden elvirágozik —
hála Istennek: a fűzfa is.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 4. este 6 órakor. Kath. Kőr zárúnnepélye
a püspöki palotában.

Roosevelt Bábolnán.

Budapest vendége, Roosevelt Tivadar a
programm szerint tegnap reggel elutazott Bá-
bolnára, hogy megtekintse az állami ménest.
Az egyesült államok volt elnöke elutazása előtt
leadta névjegyét dr. Bárczy István polgármes-
ternél.

Az utvonalon az összeverődött járókelők
lelkesen megéljenztek Rooseveltet. Már kilenc
órákor nagy közönség lepte el a keleti pályau-
dvar környékét és a perront. Nagy rendőri
készültség vonult ki a rendfenntartására.

Az exelnök fogadására Marx János elnök-
igazgató és Ofner János üzletvezető jelent meg.
Elsőnek érkezett meg Roosevelt kíséretéből a
vendéglátó Serényi Béla földművelésügyi mi-
niszter a feleségével. Vele jött Kazy József ál-
lamtitkár, Németh József miniszteri tanácsos,
Koós Jenő és Rónay László titkárok. Megjelent
az angol, olasz, orosz, német és az argentiniai
főkonzul és mindegyik a feleségével, azután
Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter
leányával, Jármay Elemér miniszteri titkár kísé-
retében, majd gróf Apponyi Albert, gróf Teleky
Sándor, gróf Andrássy Géza és még nagyon
sokan az előkelő társaságból.

Roosevelt háromnegyed tizkor érkezett
meg gróf Szapáry Pál automobiljában. Hatalmas
ovációval fogadták. Vele jött Hengelmüller
nagykövet. Bekalauzolták az udvari váróte-
rembe, ahol a beszállásig barátságosan elbe-
szélgetett kísérete tagjaival.

Valamivel később érkezett a fia. Roose-
velt néhány perccel tiz óra előtt szállt be a
különvonaton szalonkocsijába, ahova követte Hie-

ronymi Károly a leányával és gróf Serényi
Béla a feleségével. A vonat elindult és Roose-
velt barátságosan köszöntött a hurrázó, él-
jenző közönségnek.

A volt elnök este 7 óra 20 perckor érke-
zett meg Bábolnáról.

Roosevelt és kísérete este hét óra husz
perckor érkeztek vissza Bábolnáról Budapestre.
Roosevelt a pályaudvarból a Hungária-szálló-
dába ment, ahol átöltözött s este fél kilenc-
kor Budára hajtatott a miniszterelnökségi pa-
lotába, ahol Héderváry miniszterelnök fényes
estélyt adott a tiszteletére.

Innen Roosevelt egyenesen a nyugoti
pályaudvarra ment s a keleti expresszvonattal
elhagyta Budapestet.

* **Tisza Kálmán gróf Nagyszalontán.**
Tisza Kálmán gróf, a nagyszalontai kerület
munkapárti jelöltje tegnap Nagyszalontán idő-
zött. Tisza nagyszalontai utja a választásokkal
volt összefüggésben.

* **A hadsereg köréből.** Mint a hivata-
los lap közli: báró *Albóri* Jenő gyalogsági tá-
bornok a csapat főfelügyelői állástól saját ké-
relmére felmentetett. *Frank* Libor gyalogsági
tábornok, a temesvári hadtestparancsnok had-
sereg felügyelővé nevezetett ki, a 7. hadtest
parancsnokságának vezetésével pedig *Selfranz*
Antal altábornagy bízott meg. Ehhez a had-
testhez tartozik a nagyváradi helyőrség is s
így e kinevezés minket is érint.

* **Zarán Zoltán Budapesten.** *Zarán*
Zoltán a városunkban is jól ismert urlovas, akit
a múlt héten oly súlyos baleset ért, egy hét
óta élet halál közt lebeg. Tegnap különvona-
ton Budapestre szállították, ahol szanatorium-
ban helyezték el.

* **A város szabályozása.** Kőszeghy
József városi főmérnök már régebben térképet
készített a város szabályozására vonatkozó-
lag. A tanács tegnap a szabályozással foglal-
kozván, a térképet is átvizsgálta, azonban ab-
ban több kifogást talált. A térkép ugyanis
évekkel ezelőtt készült s azóta a város a tér-
képtől eltérőleg, különböző irányokban annyira
fejlődött, hogy a térképen lényeges javításokat
kell eszközölni. A tanács ezért a térképet
visszaadta a főmérnöknek, hogy azt az idő-
közi fejlődéshez mértén alakítsa át s annak-
idején terjessze ismét a tanács elé, mely a
térkép alapján meg fogja tenni a javaslatát a
törvényhatósághoz.

* **Az ügyvédi kamara közgyűlése.**
A nagyváradi ügyvédi kamara jövő hó 8-án
tartandó közgyűlés alkalmából társas vacsorát
rendez a Pannónia éttermében. A banketre ed-
dig is sok előjegyzések történtek. Rátszvéte-
ljegy ára 6 korona. Előjegyzések és jegyek a
kamara hivatalos helyiségében Kráhm Aladár
kamara irodatisztától kaphatók a hivatalos
órák alatt.

* **Gyilkosság vagy öngyilkosság?**
Báránról jelentik: Tegnap reggel 8 órakor
Deli József parasztagdát szobájában halva
találták. Kezdetben úgy tűnt fel a dolog,
hogy öngyilkosság történt. *Deli* József ugyanis
átlőtt mellel feküdt a földön és ott volt mel-
lette a puskája is. Az asztalon egy táblát ta-
láltak, melyre rá volt írva krétával *Deli* Jó-
zsef végrendelete. A megejtett orvosi vizsgá-
lat később azonban megállapította, hogy a
lövés körülbelül másfél méternyi távolságról
történt, ami már az öngyilkosságnak ellent-

mond. Az ez irányban folytatott vizsgálat aztán
már nyomra is bukkant. Megállapítást nyert
az is, hogy a végrendelet írása nem *Deli* Jó-
zseftől, hanem annak szintén József nevű fiá-
tól származik. A csendőrség ezek alapján ifj.
Deli Józsefet letartóztatta. Az esetről értesített
nagyváradi kir. ügyészség szintén nagy appa-
rátussal fogott a bűntény kiderítéséhez. *Her-*
mann Aladár vizsgálóbíró már ki is utazott a
helyszínre a nyomozás megtartására. Valószí-
nűleg egy sötét bűntényről fogja felvetni a
leplet a vizsgálat.

* **Óriási vihar a vármegyében.** A
szeszélyes áprilisi időjárás valóban meglepő
időt hozott. A hónap elején téli kabátokban
kellett járni s most eltekintve a nagy szélről
valószínűleg júniusi napsütésben van részünk. A
nyárba is beillő meleg idő több helyen meg-
hozta a maga viharát is. Tudósítónk a megye
több helyéről jelentenek viharokat, melyek jó-
val túl haladják a közönséges tavaszi viharo-
kat. Így Béiben tegnap délután oly óriási vi-
har volt, hogy olyanra még a legöregebb em-
berek sem emlékeznek. A vihar délután kez-
dődött s oly nagy széllal jött, hogy a házak
tetejét is megbontotta. Több fát tövestől csa-
vart ki a vihar. A gyümölcs fák virágait le-
tépte s a virágos galyakat letördelte a szél. A
kár igen jelentékeny.

* **A gondatlanság áldozata.** Nagy-
szalontai tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap
borzalmas módon lelte halálát egy kis három
éves fiúcska. Kenyeres Sándor cipész iparos
tegnap költözködött s ez alatt 3 éves kis fiát
Brüsszeli Géza bádigos felügyeletére bízta. A
kis fiú az udvaron magára hagyva játszadozott
s ez alatt a sósav tartályhoz fért. A gyermek
a sósavat megitta, minek következtében gyomra
teljesen összeégett. Életben maradásához semmi
remény sincs.

* **Tűz a Lőblé gyárban.** Tegnap dél-
előtt fél 11 és háromnegyed 11 óra között az
a hír járta be a várost, hogy a Lőblé-téle
szeszgyár ég. A tűzoltóság és a rendőrség leg-
nagyobb gyorsasággal kivonult s hozzá fogtak
a szeszgyár külső udvarán tűzben álló istálló
és lakóház oltásához. A szeszgyár udvarának a
katonai élelmezési raktár felőli részén levő
istálló és rozoga lakóház egy része égett le s
a tűzoltóknak körülbelül 1 órai fáradtságos
munkájukba került míg a tüzet eloltották. A
helyszínen kihallgatott szemtanúk állítása sze-
rint a tűz az istállóban keletkezett s az istálló
horhadtt zsindey tetejét átégetve belekapott a
szomszédos lakóház tetejébe. Ugy az istálló-
ban levő lovak, mint a szomszédos lakás ösz-
szes butorait idejekorán kimentették, úgy
hogy a szenvedett kár nagyon jelenték-
telen.

* **Nyomor elől a halálba.** Könnyel-
műen, az élet terheitől megijedve, meggondo-
latlanul dobta el magát az életet tegnap egy
hentesiparos, akinek hét tagból álló családjá
van. A szerencsétlen ember *Katona* József, Só-
lyom utca 10 alatt lakó hentesiparos, aki már
régebb idő óta betegeskedik s e miatt nem
tudta mesterségét folytatni. A hentes családjá
mely hét tagból áll, csak a legnagyobb nélkü-
lözések között élt és ez annyira fájt *Katona*-
nak, hogy tegnap hajnatájában, míg családjá
nyugodtan aludt, a fáskamarába ment ki és ott
felakasztotta magát. A szerencsétlen meggon-
dotlan ember azt hitte, halálával meg fogja
váltani családját a nyomortól és most a nélkü-

gőzések, a nyomor teljes hatalmának tette ki őket, minden kereset nélkül hagyván a nagyszámu családot. Az öngyilkosságot a lakók vették észre, akik bejelentették a dolgot a rendőrségnek, mely megállapítván az öngyilkosságot, a temetési engedélyt megadta.

* **Meg akarta fojtani a barátját.** Hencidáról jelentik: Ó Szabó Sándor 20 éves legény az utóbbi időben összeveszett régi barátjával, Balázs Józseffel. Ebből kifolyólag tegnapelőtt éjjel odalopódzott az istállóba, amelyben haragosa aludt és fojtogatni kezdte az alvót. Balázs azonban felébredt a fojtogatásra és nagynehezen sikerült neki magát kiszabadítani a fojtogató karmai közül. Ó Szabó Sándor azóta eltűnt. A csendőrség nyomozza a vakmerő éjjeli látogatót.

* **Öngyilkos cipész** Tenkéről jelentik: Halász Sándor 28 éves cipésmester tegnap délelőtt 10 órakor forgópisztollyal fűbe lökte magát. Az öngyilkosságot valószínűleg anyagi zavarok idézték elő. Az ügyészség megindította a vizsgálatot.

* **Találtak 2 struc tollat.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen I. em. 7. sz. szobában.

x **Finom uri fehérnemű és minden uridivat és kalap** újdonság megérkezett

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

x **Aranypor a Körözsbén,** Érdekes felfedezésre jutott egy külföldi nagyobb cég megbízottja, ki folyóvizek aranypor tartalmának megvizsgálása céljából van Magyarországra küldve. Rövid kutatás után ugyanis rájött arra a nagyszerű tényre, hogy a Körözs vize — különösen Nagyvárad körül — rendkívül dusan van felítve aranyporral, melyet bárkinek is módjában áll kiszedni belőle. Azonban erre a célra csakis jó minőségű cérna-vásznat lehet felhasználni az átszűrések szempontjából. E kitűnő cérnavászon egyedül a Kovács Ákos-cégnél (Szt. László-tér) szerezhető be. Egyébként a Kovács Ákos-cég vásznai olyan jó minőségűek, hogy még aranyszerzésre sem szabad elpocsékolni, mert gyémántot ér a tartóssága.

x **Uj fogtechnikai laboratórium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 21 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szápadlás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

x **Olvassa el kérem!** ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű *Wolfram* égőt és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással!

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** tavaszi újdonságok **REICHARD ÁRUHÁZÁBA** megérkeztek, hol legegységesebb budapesti és amerikai cipők kaphatók.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében Április hó 19, 20, 21, és 22-én a következő igen érdekes mozgófénykép újdonságok lesznek bemutatva: 1. »Ökörítői tűzvész. Halálból eredeti helyszíni felvétel.« Geltseherék között. 3. Schneidig főhadnagy. 4. Peru látképe. 5. Baltharas lakomája. 6. Metamorphozis. 7. Becsületes gazember 8. Gyermekrablás.

x **Hirdetmény:** A Polgári takarékpénztár r. t. új kibocsájtású részvényei az ideiglenes elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehető.

Jenny Jenő órák és ékszerész

a bérnialási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt

legjutányosabb árban

óhajt kiárúsítani. Órákat egy évi jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is, tisztelettel **Jenny Jenő**, órák és ékszerész Szt. János-u. 39. sz.

Telefon szám 285.

Egy fiut tanulónak felveszek.

A szegedi gyufagyár katasztrófája.

Tizenegy halott, huszonegy sebesült.

Reggel negyedkilenckor a szegedi Pálffy-féle gyufagyárban kazánrobbanás történt, amelynek eddig tiz-negy halottja és huszonegy sebesültje van. A kazánház a gyártelep közepén van. Mellette van a svédosztály, ahol a gyufákat a forzóba mártogatják, vele szemben a foszforosztály. A harmadik épület a kazánházzal együtt ez a két épület háromszöget zár be. Itt dolgozott a szabadban körülbelül harminc leány. Mikor a robbanás megtörtént, Wolf Gyula gépész éppen elhagyta a gépházat. A robbanás egy oszlophoz csapta, elájult, később magához tért és most a gyár irodájában ápolják. Elmondja, hogy a gép kazánját körülbelül husz méter magasra vetette a robbanás. A kazán nyolc mázsa volt. Mielőtt elájult, óriási jajgatást hallott.

A nagy robbanás hangjára megérkezett a közeli huszárkaszárnyából és a gyaloksági lakatnyából a katonaság, azonkívül a mentők és a tűzoltók, akik nyomban a mentéshez fogtak. Nyolc 13—17 éves leányt holtan húztak ki a romok a ul, azonkívül 21 sebesültet, akik közül három meghalt, mielőtt rátették volna a mentőkocsira. A halottak közül tiz leány és egy férfi, a sebesültek közül 17 leány és egy férfi: Ortner Antal fűtő, aki a kórház 16. számú szobájában haldoklik, a következőkép mondta el a robbanást:

— Többször mondtam a főgépész urnak, hogy lyukas a kazán, de hiába. Ma reggel is hiába figyelmeztettem a főgépész urat, hogy baj van, de rám sem hederített. A cső megrepedt, a víz kifolyt és megtörtént a szerencsétlenség. A haldokló erre elkezdett kiáltozni: Gazemberek! Gazemberek!

A főgépész a következőket mondja: Reggel fél nyolc órakor benn voltam a kazánházban, megvizsgáltam mindent, elég vizet találtam és azután tovább folytattam a vizsgálatot. Minden rendben volt, igazán nem tudom, mi okozhatta a katasztrófát.

Pencig Antal, a gyár tűzoltója, kinek 17 éves Etel nevű leánya elpusztult, azt mondja, hogy hónapok óta látta, hogy a kazánnal hiba van, már az nagyon öreg, ki kellene javítani de nem akartak ráhallgatni. Érdekes, hogy Pencig felesége, aki ezelőtt hat esztendővel szülési fájdalmak következtében megnemult; most, mikor meglátta leánya holttestét, megszólalt és örülden futkosni és kiáltozni kezdett:

— Hol a leányom! Hol a leányom! Csak nagynehezen tudták lecsillapítani. A kazánház körül levő épületek falai bedőltek. Rögton hozzáláttak a romok eltakarításához, mert nem bizonyos, hogy a beomlott falak nem temettek-e maguk alá munkásokat.

Nagyvárad Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai

ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 75 2.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeplős, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatása, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Velencei kalmár.

Csütörtök: Tartuffe.

Péntek: Golipus királyfi.

Szombat: Luxemburg grófja.

Vasárnap: délután Rip Rip, este Obsitos (először)

Lehár Ferenc Nagyváradon. Szombat este szenzációs eseménye lesz a Szigligeti színháznak. Az esemény Lehár Ferenc jelenléte lesz, aki táviratilag értesítette tegnap Erdélyi Miklós igazgatót, hogy lejön Nagyváradra és személyesen fogja dirigálni a zenekart. Az illustris vendég fogadtatására nagyban készülnek a színházban. Az igazgatóság ünnepély fogja fogadni Lehárt már a pályaudvaron, ahonnan az igazgató lakására mennek. Lehár Erdélyinek lesz a vendége. Szombat este ebből az alkalmából a színházban ünnepi előadás lesz. Az ünnepélyt az igazgatóság fényes keretek között fogja megtartani. Tekintettel az ünnepélyre az igazgatóság kéri az urakat lehetőleg smokingban megjelenni. Az ünnepi előadás alatt a szeniális szerzőt nagy óvációkban fogják részesíteni.

Ivánfi Jenő fellépte. A nappali pénztár — amely minden siker előzetes fokmérője, — már tegnap jelezte, hogy a Szigligeti-színház Ivánfi-estéi grandiózus siker jegyében fog-

nak lezajlani. Ivánfi Jenő, a Nemzeti Színház világhírű nagy művésze, a klasszikus és az antik dráma legzseniálisabb magyar színpadi interpretátora máától fogva három estén ragyogtatja kivételes művészi erejét és intelligenciáját a Szigligeti színházban. A Velencei kalmár Shylockját, Moliere Tartuffe-ját és Sophokles gyönyörű görög szomorujátékának hőst Oedipus királyt alakítja páratlan jelenítő képességgel és megértéssel. A színház legjobb művészei segédkeznek nagy művészen. Jegyek még kaphatók, de tanácsos még a délelőtti folyamán megváltani, mert már igen nagyon fogytán vannak.

IRODALOM.

Az Élet 16. száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Harasztin—Szederkényi Anikó: A család és a sajtó. Jászai Horváth Elemér: Tavasz temetés. Vécsei Jankovich Lujza; Ambrus János bosszúja. Várnai Sándor: Történelmi kísértetek. Szóvölgyi Miklós: Az első fecskepár. Méciz Zsigmond: Harmatos rózsza. Dehmel Richard: Esőben. Sadoveanu: Két élet. Petrik Albert: A régi mesterművek hamisítása. Pásztor József: Találkozás. Nitsch Áprád: Csak a könyv az enyém. Vajda Ernő: Shakspeare színpadja. Nanta: Schaltermans naplójából. Kultura. Az élet.

TÁVIRATOK.

A király Szerajevóban.

Bécs, ápril 19. A király június végén az annektált tartományok meglátogatására Szerajevóba utazik s onnan meg fogja látogatni egész Boszniát és Hercegovinát. A király ezt a látogatását kevéssel az ischli utazása előtt tervezi és körülbelül egy hétig marad az annektált tartományokban. Az utazás részleteit még nem állapították meg és a további intézkedések mindenképp az időjárástól függenek. Az udvarhoz közel álló körök nem tagadják a király tervbe vett boszniai utazását és hozzáteszik, hogy a boszniai tartománygyűlés megnyitásánál a királyt a királyi családnak egy tagja, valószínűleg Lipót Szalvator királyi herceg fogja képviselni.

Meghalt egy királygyilkos.

Belgrád, Mastn Sándor nyug. ezredes, aki mint a tragikus végzetű Draga királyné sógora, egyike volt az 1903. évi összeesküvés legfőbb szereplőinek, tegnap este hosszabb betegség után meghalt. Masin egyike volt azoknak az összeesküvő tiszteknek, akiket 1906-ban Anglia sürgetésére nyugdíjaztak.

A nuncius és Roosevelt.

Berlin, április 19. Rómából jelentik, hogy Mery del Val pápai államtitkár erősen megdorgálta Granito di Belmonte herceget, a bécsi pápai nunciust Rooseveltnél tett látogatása miatt. A nuncius kijelentette, hogy nem látogatta meg Roosewettet, hanem az amerikai bécsi nagykövet látogatását adta vissza, aki jó

katolikus létere és mint Roosewettnek személyes jó barátja azt hitte, hogy Roosewett bécsi látogatását fel kell használnia arra, hogy Roosewettet a római incidens dolgában nyilatkozásra bírja. A nuncius, mint a szentszék képviselője, készségesen és örömmel használta föl ezt az alkalmat céljának elérésére.

Öngyilkos kereskedő.

Budapest, április 19. Ma délután a városligeti Iparcsarnok mögött egy agyonlőtt embert találtak, akinek ruháiban F. Gy. monogram volt. Mint később megállapították, öngyilkosságról van szó. Az öngyilkost Fodor Gyulának hívták, aki a Fodor és társa butorgyáros cégnek volt beltagja. Az öngyilkosság oka anyagi zavar volt.

NYILTÉR.

Dr. Barta Andor

szülész és nőorvos

Szent János-utca

18. sz. alá költözött.

Igazságszolgáltatás.

Láb alól eltett férj. A köbölkuti gyilkosság tárgyalásának tegnap volt a második napja, Folytatták a tanúk kihallgatását. Összesen 29 tanút hallgattak ki tegnap. Ezzel aztán a tanúkihallgatások be is fejeződtek. A tegnapi tanúk szintén nem vallottak terhelően. Kele Józsefet és büntetését ennél fogva csak a kis fiu vallomása terheli. Ma lesznek a perbeszédék és valószínűleg ítélet is.

Markos halasztást kapott. A lapok azt irták, hogy Markos Gyula volt képviselőt, akinek egy rágalmazási peréből kifolyóan három havi fogházat kell elszenvednie, az ügyészség felszólította büntetésének a megkezdésére. Markosnak, a hír szerint, már tegnap meg is kellett volna kezdenie a büntetését. Mivel némely közlés azt sejtette, — mondja ma egy félhivatalos híradás — hogy a váratlanul jött intézkedés a kormány műve, az ellenzéki emberrel szemben: konstatálnunk kell, hogy a dolognak nemcsak ez a meggyanúsító része, de a híradás egészben véve is valótlán. Markos még az előző kormánytól halasztást kapott május elsejéig s a kir. ügyészség — amint illetékes helyen megtudtuk, — azóta az ügyében semmiféle olyan intézkedést nem tett, mely a nyert halasztást hatályon kívül helyezné.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, április 19.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztárk hitelbank részvény	634.—
Osztárk magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—

REGÉNYCSARNOK.

R ó z s i k a.

Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.)

29

Semmi sem oly gyors, mint egy álom, sem oly valószínűtlen. Montarbas eme fölfordult következtetésre jutott, még mielőtt a palota udvarára ért volna. A kapucál az örök, kik bejövetelekor neki tisztelegtek, még nem váltattak föl; de ez a száz ösöket számító francia nemes ki vártájuknál egy félóra előtt, mint fennhéjázó royalista elhaladt, már makacs demagóggá változott át, ki csak földön kívánta fájának hagyományait, képtelen emelkedés és méltatlan bosszu reményében. A merev, — katonás tisztelgést olyan pajtáskodó modorral viszonzotta, mint a ki a katonai fegyelmet lazítani igyekszik; s e változás öt perc műve volt, mit egy nő néhány megdondolatlan szava idézett elő ki az impulsusnak engedett mindenben, amit mondott és tett.

Arnold gróf szánjára vetette magát, állára huzta prémes bundáját és dacára az újdonsült előszeretetnek a szabadság, egyenlőség és testvériség iránt, egy olyan káromkodással parancsolta meg kocsisának, — hogy hajtson Párisba, melyet ez a becsületes legény ki békétüressel várt a hidegben, egyáltalán, nem érdemlett meg.

Mialatt szánja enyhén tova simult Versailles utcáir, lehetetlen volt észre nem vennie az élegületlenséget, mely e város szegény lakóinál uralkodott. A hideg és éhség bélyege volt felismerhető minden második arcon — s a szemekben azon vadállatias kifejezés ült, mely tovább nem tűrhető nyomorral beszél s mely arra szomjazik hogy szenvedéseit vérbe fojtassa. Egy kis gyermek kifutott barátságatlan tüztelen ott onából, hogy a grófra köpjön, amint mellette elhaladt. Egy vaskos suhanc valamit sugott társa fülébe, mire ez hangos durva kacajra fakadt, melyből csak harag, gyűlölet és kihívás hangzott ki, de semmi vigság. Egy meztelen karu nő, vállaira omló, lebontott hajjal, egy korcsma ajtaja előtt állt, ordítva taglejtéssel s átkot szórva az ő fejére. Az emberek csapatosan álltak el az utat s alig engedtek helyet a szánjának, hogy tovább mehessen, gunykiáltásokat és sértéseket szórva az «arislokrata» után, amint elhaladt.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

Egyszeri használat meggyőző min-
penkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPO GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok leggondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

A Gyöngy

szappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
állításra.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

!! Ovakodjunk a molyoktól !!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
becses figyelmét felhívni e célra berende-
zett, **molykár ellen védő, biztosító,
és raktározó intézetemre.** Elfogadok
nyári gondozásra felelősség mellett bár-
mily értékes ruhákat, szőrmeárkat. Férfi
és női városi bundák, utibundák, szőnye-
gek, függönyök, gallérok, karmantyukat
stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán
hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kívántra
azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és
betörés ellen biztosítva van. Becses párt-
fogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Dózsa János szücsmester **Nagyvárad**
Sas passage.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és ká-
véháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a
vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy
a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit,
sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan
átalakítottam azokat a mai kor igényei sze-
rint berendeztem, a szobaárakat pedig le-
szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyá-
ron át szép kerthelyiség áll a közönség ren-
delkezésére.

**Jó magyaros konyhám, frissen csapolt
kőbányai sör és sajáttermésű boraimat**
mérsékelt áron bocsátom vendégeim ré-
szére.

Naponta friss és izletes villásreggeli
ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak,
mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot
és éttermet személyesen vezetem s vendé-
geim pontos és előzékeny kiszolgálásáról
mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendégfogó.

Papi ruhák.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és
főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget,
hogy megérkeztek a

tavaszi és nyári szövetek

nagyválasztékban, különösen reverenda és
szalon ruha-szövetek.

Becses megrendeléseiket és további párt-
fogásukat kérve maradtam

illő tisztelettel

Vajnovszky Károly,

papi és polgári szabó

Szent János-utca. (Sajátház.)

Vidéki meghívásra személyesen is megjelenek.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lalok karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lok. Telefon hívásokra személyesen
megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.**
100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

S ma izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Ár a nemű **izzólámpa különlegességek,** fény-
ké p és z-l á m p á k, ugyancsak **legolcsóbb**
áron kaphatók.

Csillárok,

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtételezésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világitás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Értesítés.

Tisztelettel hozom a hölgyközönség tudomására, hogy
áruházam megnyitottam.

Szilágyi Ernő

Nagyvárad, Rákóczi-ut 3 sz.

(Weiszlovits-ház.)

Áruházam főbb cikkei: Selyem, csipke, szalag és mindennemű ruha, kalap-diszek és összes hozzávalók.

Nagy raktárt tartok: különleges nőiruhakelmékből, himzett batistokból, női harisnya és cérnakeztyűkből.

Valódi francia bőrkeztyűkből óriási választék.

Uj mehanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű írógépek, kerékpárok, varrógépek olcsó és pontos javítását jótállás mellett, továbbá villanyos háziacsengők, telephon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és ércz eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és uj dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok befalaztatását legújabb rendszer szerint és kőszénbánya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerkezetemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,
mehaniкус és géplakatos.

BEÖTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

Gärtner J. Jenő
zongora hangoló
K.-Magyar-u. 30.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

LOHR MÁRIA

EZELŐTTI KRONFUSZ

csipke-, vegytisztító és
kelmefestő

Gyára: Budapest, VIII., Baross-u. 85.

FIÓKOK:

IV. Eskü-ut 6. (Klotild-palota.) V., Harmincad-u. 4.
VI. Andrássy ut 16. VIII. József körut 2.
VI. Teréz-körut 39. IX. Kálvin tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és gondosan teljesít

Elsőrendű fényezett és matt háló-, ebédlő-

és uri szobák különleges fanemekben is

feltűnő olcsó árban adatnak el.

REISZ MIKSA

BUTORGYÁRA

Békéscsaba — Nagyvárad

Kossuth (Sas)-uteza 7.